

Museus i desinformació: com construir confiança en temps de fake news

Published by [Interacció](#) [1] on 04/09/2025 - 14:40 | Last modification: 27/03/2026 - 08:31



Els museus de proximitat tenen un paper clau per reforçar el pensament crític i la transparència en un context marcat per la postveritat. El [VI Espai Confluències](#), organitzat per la Xarxa de Museus Locals, ens aporta reflexions i pistes per traduir aquest repte en accions municipals.

La relatoria

La relatoria, a càrrec de la periodista **Maria Palau**, recull les idees centrals de les intervencions de Marc Amorós, Simona Levi i Jorge Luis Marzo, així com les aportacions del debat amb el públic.

Marc Amorós (periodista)

- Situa l'origen de l'“era daurada de la desinformació” amb el trumpisme i la pandèmia.
- Les fake news són una indústria amb intencions econòmiques i ideològiques, que es difonen perquè són emocionals, fàcils de llegir i reforcen prejudicis.
- Conseqüències: erosió de la confiança en institucions i ciència, polarització, deshumanització del contrari i fatiga informativa.
- Adverteix que la IA farà créixer la desinformació i que el repte no és tant creure mentides concretes sinó perdre la confiança en la veritat mateixa.



Simona Levi (activista i estratega tecnopolítica)

- La desinformació no és nova ni culpa d'Internet: és un negoci sostingut per governs, partits, mitjans i corporacions.
- Defensa el principi "follow the money": rastrejar qui finança i monetitza la propaganda.
- Proposa regular la indústria amb transparència i verificació obligatòria, no limitant la llibertat d'expressió.
- Cal institucionalitzar la verificació de fonts i exigir traçabilitat a qualsevol actor que difongui informació pagada.

Jorge Luis Marzo (historiador de l'art)

- Recorda que els museus històricament han estat "sistemes de verificació" però també han generat falsedats (relats nacionals, col·leccions d'origen colonial, discursos autoritaris).
- Reivindica que els museus petits sovint funcionen com a espais de debat i pensament crític.
- Defensa que els museus han de mantenir la complexitat i obrir-se a preguntes, no només donar respostes.
- Els museus són útils quan combinen recerca, transparència i relació honesta amb el públic.

Debat i aportacions de la sala

- Els museus locals tenen un paper clau: proximitat, confiança i capacitat pedagògica per fomentar pensament crític.
- Es reclama més transparència institucional (finançament, personal, pressupostos).
- Es destaca la necessitat de formats participatius i d'eines per entrenar en verificació.
- Els museus poden ser plataformes d'accés a informació fiable i de construcció de criteri ciutadà.

De la relatoria se'n desprenen diverses orientacions útils per al treball dels museus locals i dels equipaments patrimonials de proximitat. A tall de síntesi, es poden destacar sis línies d'acció

1. Els museus locals com a espais de confiança

La proximitat amb la ciutadania dona als museus municipals un potencial privilegiat per generar pensament crític i



contrarestar la desinformació.

2. Transparència i coherència institucional

Cal cuidar la relació de confiança amb els usuaris: la informació sobre col·leccions, pressupostos i gestió ha de ser clara i accessible.

3. Pedagogia de la verificació

Els museus poden ensenyar a contrastar, interpretar i contextualitzar informacions, amb metodologies aplicades a les exposicions i activitats.

4. Assumir la complexitat

En un context de respostes fàcils i polarització, els museus han d'obrir preguntes i mantenir la diversitat de veus, no reduir-se a discursos unívocs.

5. Veure la desinformació com a estructura de poder

Els municipis poden aprofitar els museus per fer visibles els interessos que hi ha darrere la propaganda, fomentant una mirada crítica sobre el poder i els relats dominants.

6. Museus com a llocs de recerca i interacció

Més enllà de custodiar objectes, els museus locals poden oferir experiències per viure, debatre i interpretar el patrimoni com a eina de ciutadania activa.

La relatoria completa recull amb detall les aportacions de Marc Amorós, Simona Levi i Jorge Luis Marzo, i ofereix un mosaic d'idees útil per entendre la desinformació i el paper dels museus en temps de postveritat. Llegir-la sencera és una oportunitat per aprofundir en un debat que va més enllà de l'àmbit patrimonial: és un repte democràtic i social que també es juga des dels museus de proximitat.

Llegiula relatoria completa :[relatoriadiba_def_web-pdf](#) [2]

Categories: Crònica

Categories: Articles i anàlisi

Tags: equipaments culturals

Tags: valor públic de la cultura

Tags: cultura digital

Tags: participació cultural

Tags: pensament cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2025/09/confluencies>



Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://www.diba.cat/documents/d/opc/relatoriadiba_def_web-pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/10153>